СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 125. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 1-го червня, 1937. VOL. XLV. No. 125. Jersey City, N. J., Tuesday, June 1, 1937. THREE CENTS

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В СТАЛЕВІМ СТРАЙКУ

ШІКАҐО. — Проти тисячі страйкуючих сталевих робітників, що машерували до фабрики підприємства „Републик Стіл Корпорейшен" у Савт Шікаґо, виступила поліція й, звівши з ними коротку, але завзяту бійку, розбила демонстрацію.

Двацять страйкарів винесли з бійки тяжкі тілесні ушкодження. Два з них були так тяжко покалічені, що їх треба було відставити до шпиталю.

Округа Йонґставну спокійна.

Сталева юнія каже, що з 77,900 робітників сталевих підприємств, захоплених страйком, перервали працю 77,240.

ПРЕЗИДЕНТ ТАВРУЄ ПОДАТКОВІ УХИЛИ БАГАЧІВ.

ВАШИНҐТОН.—Президент Рузвелт заповів публично, що він буде добиватися від конґресу ухвалення спеціяльних законів проти багачів, котрі ухиляються від плачення податків федеральному урядові.

Передівсім президент буде добиватися від конґресу розведення спеціяльного слідства в цій справі.

ПОЛІЦІЯ ВИКИДАЄ ДЕМОНСТРАНТІВ З РАТУША.

НЮ ЙОРК. — Поліція викинула з ратуша 50 членів „Робітничого Союзу", котрі засіли там для демонстрації проти наміру федерального уряду обнижити видатки на допомогу бізробітним.

Ґрупа домагалася послухання в посадника міста. Посадник міста заявив через ґазети, що ця справа належить до федерального уряду, а демонстрації перед міським урядом на ніщо не придадуться.

КРИТИКУЄ СУДИ ЗА СТОРОННИЧІСТЬ.

НЮ ЙОРК. — Комітет для реформи судів при Торговельній Палаті Стейту Ню Йорк подав до публичного відома свій рапорт, у котрім між іншим кажеться, що суди в місті Ню Йорку є просяклі наскрізь „грубим політичним патронажем". Мовляв, „внутрішня ґрупа політиків" уживає суду для грубої наживи й перемінює суд на чистий рекет.

СТРАЙК У КАТЕДРІ.

НОҐАЛЄС (Мексико). — Понад сто католиків виломали двері в місцевій катедрі й засіли на її лавках, щоб у цей спосіб заставити мексиканський уряд звернути їм посідання церкви.

ОПЕРУВАЛИ НА КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК. — З приватного яхту нюйорського банкира Джорджа Бейкера, що пливе Тихим океаном до Гонолюлю, доносять беэдротним телеграфом, що лікарі оперували Бейкера на кораблі на перітонітіс.

ЗНОВ ЧУТКА ПРО САБОТАЖ НА „ҐІНДЕНБУРҐУ".

ЛЕЙКГОРСТ (Ню Джерзі). — На переслуханню в справі катастрофи німецького кермового бальону „Ґінденбурґ", котре веде департамент торговлі, виступив Ганс Ґуґо Віт, майор німецького летничого корпусу, котрий був пасажиром на злощаснім цепеліні, із зізнанням, що Цепелінова Компанія дістала була осторогу, що проти „Ґінденбурґа" буде зроблений якийсь замах. Із зізнань інших свідків виходило, що підприємство трактувало цю осторогу зовсім поважно й завело було надзвичайну обережність.

ПОТЯГАЮТЬ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ ЗА ОБРАЗУ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Краєвий Пресовий Клюб потягнув до відповідальности Ричарда Волда, редактора Синдикату МекЛура, за те, що він пустив фальшиві й злобні чутки про недуґу президента Рузвелта.

Потягають до відповідальности на тій основі, що ці чутки пустив один член клюбу проти другого.

ПОЗИВАЄ ЮНІЮ ЗА ВІДШКОДУВАННЯ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Підприємство „Ейпекс Гожері Ко." пізвало в суд юнію „Америкен Федерейшен оф Гожері Воркерс", злучену з Комітетом для Промислової Організації, за відшкодування в сумі 3 мілонів долярів за шкоди, спричинені сідайстрайком.

ЩЕ ВІДҐУКИ БОРОТЬБИ КАТОЛИКІВ І НАЦІСТІВ.

СТ. ПОЛ (Мінесота). — Сім римо-католицьких єпископів помістили в ґазеті „Вандерер", орґані німецьких католиків в Америці, публичну заяву, що вони годяться з закидами кардинала Мунделайна проти націстичного уряду Німеччини.

ВОЄННИЙ ПРОМИСЛ ПРОЦВИТАЄ.

В той час, коли інші продукти, потрібні для життя, ступнево з міжнародних ринків зникають, бо кожний край прямує до самовистарчальности, одинокий продукт, що залишається на міжнародних біржах виміни, є зброя й амуніція. В купні і продажу зброї видно не грає великої ролі політичний інтерес. Італія будує кораблі для Совєтів. Також для Совєтів достарчає багато воєнних машин Америка. Совєти є нині найкращим покупцем цього модерного міжнародного „товару".

ВІДКРИТТЯ ВЕЛИКОГО МОСТА.

В Сан Франсіско, Каліфорнія, відкрито в четвер міст понад Золоту Браму. Міст коштував 35 міліонів долярів і має найдовше розпняття в світі, бо довге дві милі.

Як сирени дали сиґнал відкрити міст для руху, коло 25,000 людей були готові йти мостом. За 9 перших годин перешло їх 100,000.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ ДОЛИНИ ПОПРАДУ.

Державна фабрика азотових союзів у Мосціцах почала будову електричного кабля з Мосціц до Нового Санча. В Новому Санчі вибудували вже на вул. Тарновській трансформатор. Цей кабель переведуть через Новий Санч і через цілу долину Попраду так, що буде можна освітити всі надпопрадські живці, як Жеґестів і інші.

ВКРАЛИ 101,000 ЗЛ. З ФОНДУ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ.

У Варшаві відбудеться цими днями процес за надужиття в Професійному Союзі Залізничників при вул. Червоного Хреста 20. Референт Союзу, Ришард Френцель, разом з книговодом Ст. Доросом та залізничником з Прушкова, П. Мечніковським, рішили підняти гроші з фонду, призначеного на відправи і посмертні запомоги для родин членів Союзу. Аферу виконали, сфальшувавши чеки й збірні переказі на П.К.О. Урядовцям Союзу помагав залізничник Мечніковський, що побирав переказі на пошті в Прушкові. В той спосіб здефраудували 101,000 зл. Підчас контролі книг афера виявилася. Всіх учасників афери арештували.

КОПІЯ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Мешканці одної місцевости коло Любеки рішили вшанувати оригінальним способом память полягдих у світовій війні: на просторі шістьох морґів має повстати докладно скопійований відтинок фронту великої війни.

ДІТИ ВКАМЕНУВАЛИ ДИТИНУ.

В Ліоні, в Франції, ґрупа дітей з робітничих кол у віці від 12 до 13 літ напала, здається, без ніякої причини на 12-літнього синка багатих батьків, Поля Ґіньо. По короткій боротьбі кинули його на землю й розбили йому голову камінням. Хлопець помер на клініці.

КНЯЗЯ ВІНДЗОРА ВСІ ІҐНОРУЮТЬ.

На весіллю князя Віндзора з панею Ворфілд буде всього кільканацять гостей. Серед них не буде нікого з королівської родини. Крім його адвоката, сера Волтера Монктона, не буде ні одної людини зі шляхотським титулом. На цьому весіллю не буде навіть анґлійського амбасадора в Франції, тільки секретар амбасади.

ВКАЗУЄ НА ПОТРЕБУ ДОПОМОГИ ДІТЯМ.

На конґресі Американського Союзу Публичного Добробуту, що відбуває конвенцію в Індіянаполис, Індіяна, рівнобіжно з Краєвою Конференцією для Суспільної Праці, виступив Гарі Гопкинс, адміністратор Поступу Праць, з промовою, в котрій доказував, що найважнішим питанням, яке стоїть перед федеральним урядом, є забезпечення дітей бідних родичів.

„КУРЄР ЛЬВОВСКІ" ПРОДАНИЙ НА ЛІЦИТАЦІЇ.

Дня 27-го квітня відбулася ліцитація видавництва „Курєра Львовского", що містився в реальности при вул. Мохнацького 48. Друкарню й бюрову обстанову продали за 73,000 зл. „Народовій Спілці Видавничій". Ендеки, як повідомляє польська преса, мають намір відновити свій часопис.

ЗАБОРОНА ОСНУВАТИ ЧИТАЛЬНЮ.

Повітове староство в Ліську заборонило оснувати читальню „Просвіти" в Суковатім, пов. Балигород. За причину подано, що, мовляв, у селі є крім українців і старорусини, що взаїмо поборюють себе, тому евентуальне оснування читальні могло би потягнути активну реакцію зі сторони старорусинів.

ОРЕЛ СХОПИВ ДИТИНУ.

У Віллямбана на Сардинії орел схопив 16-місячну дитину. Батько дитини зранив орла на висоті 300 м. Тяжко ранений орел поволі злетів на землю. Дитина жива. Орел важив 27 кґ., а ширина його крил була 2 м. 75 цм.

ПРОКОВТНУВ ТЕРМОМЕТЕР.

У вязниці в Пйотркові (бувша Конґресівка) від довшого часу перебував небезпечний проступник Роман Новак. В неустійнений спосіб дістав вязень від когось термометер і проковтнув його разом з футералом. Вязня перевезли до лічниці, щоби перевести операцію. Лікарі в Пйотркові не рішилися перевести цеї операції. Новака перевезли до Варшави, де займуться ним хірурґи.

НЕЗВИЧАЙНА РИБА В БАЛТИКУ.

Рибалки з Гелю повідомляють, що у водах пуцького заливу появилися в останніх днях цікаві риби, котрих звичайно там нема. Є це т. зв. там „квапи" (зоарцес вівіпарус). Є вони рибами живородними, що живуть головно в теплих морях. У Балтійськім морі появилися вони вже раз у більшій скількості в 1925 році в данціґськім заливі.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО НА ПРОДАЖ.

В Галичині, в рогатинському повіті, є на продаж сільське господарство, що складається з около 1 морґа городу й обійстя враз з будинками (хата, стодола, стайня) та 3 морґів орного поля (1. кляса) вкупі. Нема жадного обтяження і можна обняти зараз по купні. Ціна $1,000. Ближчих інформацій (за залученням значків на відповідь) уділить: Григорій Заморока, Станиславів, ул. Войцеховського 31.

ВИБУХ ФІЛЬМИ В ШКОЛІ.

У місцевости Кілінґі в полудневій Естонії у вселюдній школі наступив вибух фільми підчас висвітлювання. Вибух викликав катастрофальні наслідки. В школі було приявних понад 100 дітей обох полів. Полумя відтяло дітей від дверей, а їхні вбрання зачали горіти. Повстав нечуваний переполох. Діти зачали товпитися до вікон. Декотрі з них змогли вискочити на подвіря з першого поверха. Четверо дітей згинули в полумю, 70 потовклися й попарилися. Стан 50 поважний.

І В КАРТОПЛІ Є ВІТАМІНИ.

Ще недавно вважали картоплю за страву, в якій є дуже мало вітамінів. Одначе найновіці досліди, як це подає німецький „Біохемічний Часопис", виказали, що в картоплі є значна скількість вітаміну „Ц", що хоронить орґанізм від шкорбуту і схорінь ясел та зубів. Одначе багато цього вітаміну в картоплі нищиться при варенні. Коли хто хоче зберегти всю скількість вітаміну „Ц", то треба варити картоплю під покришкою, а не отверто; також не треба варити картоплі в соленій воді, а посолити щойно при кінці варення. Таким робом можна охоронити цінний вітамін „Ц" від знищення. А тому, що вітаміни тепер дуже модні, треба для дбайливости здоровля варити картоплю на підставі згаданого припису, щоб добути з неї животворні соки.

ЗНОВ СЕЛЯНИН ЖЕРТВОЮ ЛЬВІВСЬКИХ ОБМАНЦІВ.

До Львова приїхав селянин Филип Зомер з Керниці, повіт Городок. Він продав морґ поля за 600 зл. і рішився за ці гроші купити парцелю у Львові. Прибувши на Краківський Майдан, Зомер зачав довідуватися між людьми, де у Львові можнаб купити парцелю. За хвилину підійшли до нього три людці й заявили, що приїхали з ЧСР, мають брилянти та золото й також хотілиб набути парцелю, але найперше хотіли би продати брилянти. Один з них показав Зомерові перстень зі здогадним брилянтом і сказав, що цей брилянт коштує 1,000 зл. Тут і навинувся якийсь жид, що оцінив брилянт на 2,000 зл. Але цьому жидові брилянту не хотіли продати. Зомер довго вже не вагався, рішив скористати з „нагоди" і заплатив чимскорше за цей „брилянт" 600 зл. Продавець „брилянту" якстій щез, а Зомер зайшов до ювеліра. Тут ствердили, що цей „брилянт", це звичайне шліфоване скло.

ВЕЛИКДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ В АНҐЛІЇ

МАНЧЕСТЕР (Анґлія). — В анґлійському місті Манчестер живе українська кольонія, що складається з 40 родин. Вони виемігрували з рідного краю до Анґлії ще кільканацять літ до війни, а проте до нині заховали свою національність та цікавляться українськими справами. Як що року, так і цього ця кольонія торжественно святкувала українські Великодні Свята. На ці свята українські еміґранти спровадили собі о. Боського, який наперед посвятив їм паски, а потім відправив Службу Божу. Вечором відбулося в місцевім Українськім Клюбі принняття, на яке крім своїх прийшли також анґлійські гості. Голова Клюбу, Йосиф Ліньовський, привитав присутніх гостей і попрохав до слова о. Боського та д-ра В. Ю. Кисілевського, представника Українського Бюра в Льондоні. Бесідники привитали цю стару українську кольонію та висказали признання, що вони щиро держаться своєї національности і церкви та в такому дусі виховують своїх дітей, що беруть активну участь у житті громади.

БОМБАРДУВАННЯ ВАЛЄНСІЇ.

ВАЛЄНСІЯ. — Пять революційних літаків бомбардували минулої пятниці тимчасову столицю лівого еспанського уряду, Валенсію. Наслідки були страшні. Знищено біля 50 будинків і вбито 200 людей. Бомби вдарили також два британські кораблі: Кабін і Пінзон. На першому згинули внаслідок бомби сім моряків. Літаки лівого уряду бомбардували летунську базу революціонерів і, за заявами лівого уряду, знищили біля трицять літаків. Зчерги революційні літаки бомбардували Маґонь, столицю острова Мінорка.

ДАЮТЬ ШКОЛУ ПАНІ ВОРФИЛД.

ЛОНДОН. — Пані Ворфилд, яка може мріяла стати анґлійською королевою, не дістане тепер навіть повного княжого титулу. Новий розпорядок короля Юрія Шестого, виданий за „порадою" міністрів, говорить, що князь Віндзор дістане всі титули, які йому, як королівському синові, належаться. Але пані Ворфилд не дістане титулу „її королівська високість", а також цей титул не перейде з батька на дітей, колиб такі з їх подружжя вийшли.

АЛЬФРЕД СМИТ ЗАБУВ ЯЗИКА В РОТІ.

РИМ. — Бувший нюйорський ґубернатор Альфред Смит був так захоплений Римом і своїми відвідинами в папи, що не міг знайти слів, щоб висказати свої враження. На прийомі Американської Колеґії в Римі він сказав: „Я ніколи в життю не тратив голови і все знав, що сказати, без огляду на те, яких великих людей я зустрічав. Одначе в часі візити в папи я перший раз у життю не знав, що сказати. Коли я відійшов, то Його Святість мусів собі подумати: як цей чоловік міг виголошувати всі ті промови?"

ҐЕБЕЛЬС ПОГРОЖУЄ КАТОЛИКАМ.

РИМ. — Відгомін образливих слів, висказаних шікаґовським кардиналом Мунделайном на адресу Гітлера і Ґебельса, ще в Німеччині не притих. Ґебельс виголосив промову, в якій пригадав католицькій ґієрархії історичну погрозу Наполеона, що „позамикає всі монастирі то повикидає єзуїтів з Франції", з тим, що те саме грозить монастирам і католицьким чинам у Німеччині. Ґебельс далі говорив, що процеси, які тепер відбуваються в Німеччині проти ріжних монахів, зовсім не мають закраски релігійної боротьби, тільки вони мають на цілі викорінити неморальність, що загніздилася в деяких релігійних чинах. Коли католицькі круги будуть далі накидатися за те на націонал-соціялістичний режім Німеччини, говорив Ґебельс, то вони тільки змусять німецькі власти покликати на свідків високопоставлені особи з католицької ґієрархії в Німеччині.

МІНІСТЕР ШАХТ У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ.—Німецький міністер економіки, Шахт, перебував три дні в Парижі, де переговорював з ріжними французькими політичними кругами в справі зближення Німеччини з Францією. В той час, коли політика обох країв іде яскраво в розріз, економічні системи Німеччини і Франції не тільки що не мають причини відноситись до себе ворожо, але мають багато причин кооперувати. Тому саме в справі порозуміння обох країв німці все висилають до Парижа міністра економіки. Цей раз Шахт не осягнув ніяких конкретних успіхів, та всетаки виданий у тій справі його комунікат говорить, що справи розвиваються добре.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЗАБУТИ БЕЗРОБІТНИХ

Хоч деякі круги окричали проект обмежити видатки на допомогу безробітним у найближчому фіскальному році на півтора біліона долярів як вершок поступового законодавства, з ріжних боків підносяться поважні голоси остороги перед цього роду загонистою акцією.

Наперед заговорили самі робітники, що тепер дістають допомогу. Вони заповіли були на день 27 травня масову демонстрацію в Ню Йорку для протесту проти цього проектованого зменшення допомог. Ця демонстрація вже відбулася й у ній взяло участь кількадесять тисяч людей, завдяки чому Ню Йорк і околиця почали сумніватися, чи знижування допомоги безробітним є оправдане.

Коли цей голос остороги походить з боку тих, що самі в цій допомозі заінтересовані, то другий голос походить від людей, котрі не є безробітні, а котрі притому стоять дуже близько всяких суспільних рухів і можуть уважатися за знавців. Це голос Крайової Конференції для Суспільної Праці, що відбувалася цілий минулий тиждень у місті Індіянаполис.

На самому відкриттю цієї конференції заговорила панна Едита Абот, деканка Школи Адміністрації Суспільної Праці при Шікаґовськім університеті, називаючи рішення федерального уряду зменшити запомогу трагічним рішенням. Вона звернула увагу на те, що вже саме заповідження цієї зміни завело хаос і занепад допомогової акції в багатьох округах. Вона підкреслила, що ріжниця між допомогою готівкою і допомогою працею не має великого значення та що в одному й другому випадку можна вжити федеральних грошей.

Далі вона вдарила в арґумент, що, мовляв, федеральний уряд не має тепер грошей на допомогу безробітним. Вона показала, що федеральний уряд видає величезні суми з грошей, зібраних податками, на такі непродуктивні цілі, як армію й фльоту, допомоги ветеранам, виплату воєнних довгів, затягнених підчас війни, та інші видатки, звязані з минулими й будучими війнами. „Потім ідуть гроші", говорила вона, „які розкидається на те, щоб нагороджати політичних приятелів побідної партії". Це все є справжній „бундоглинг", як президент Рузвелт назвав видатки, що не приносять справжньої користи.

Третій протест іде з боку самих конґресменів і сенаторів. У той самий час, як вони приплескують промовам про потребу зменшення допомоги, майже кожний з них робить заходи, щоб ці обмеження не діткнули його виборців, але виборців інших законодавців. Звісно, ці законодавці були би багато чеснішими з собою, урядом і своїми виборцями, якби вони виразно признали, що думка про зменшення видатків на допомогу не відповідає справжнім потребам суспільности й не є оправданою станом праць у краю.

ІТАЛІЙСЬКИЙ АНТИСЕМІТИЗМ

Від деякого часу в Італії помічається значний зріст антисемітичних настроїв. Деякі часописи, як наприклад, римський щоденник „Іль Тевере", починають вести справжні антижидівські кампанії, вказуючи на тих чи інших італійських громадян, що вони, мовляв, „жиди" і тому заслуговують на спеціяльну уважливість і обережність.

Люди, мало ознайомлені з італійським життям і фашистівською ідеольоґією, почали з цього робити висновки, що в цьому зрості антисемітизму в Італії треба вбачати зріст німецьких **расистських** впливів. Італійський фашизм, мовляв, теж пішов шляхом німецького „расизму". А й наші власні „расисти" теж ніби знаходять у цьому зрості італійського антисемітизму виправдання для своїх теорій, запозичених з чужого, німецького ґрунту.

Отже пригляньмося ближче до цього італійського „расизму".

Перше, що ми ствердимо в ньому, це те, що він — ніякий „расизм", бо хоча й носить назву „антисемітизму", скеровується виключно проти жидів, тимчасом, як у відношенні до арабів, цебто також людей **семітської раси**, італійці не тільки не виявляють ворожих почувань, але навпаки, переводять назвичайно активну й зручну політику для здобуття їхніх симпатій і приязні. Цього одного факту було досить, щоб зрозуміти, що італійський „антисемітизм" не має нічого спільного з „расизмом".

Не має він нічого спільного і з християнським, спеціяльно католицьким антиюдаїзмом, бо і в царині релігійній італійський фашизм, дарма, що проголосив католицтво національною релігією, виявляє себе дуже толерантним і дає повну волю кожному вірити в такого Бога, який йому більше подобається.

Отже, де ж шукати корінів у теперішньому італійському антисемітизмі? Тільки в політиці. І то не у внутрішній, але в інтернаціональній політиці.

Жиди в Італії щодо політичних прав і обовязків не мають жадних обмежень. За часів панування Папської Держави жиди мусіли жити тільки в виличних частинах міст (так зване „ґетто") і їм було заборонено входити в занадто інтимне життя з християнами. Але з розбудовою соборної італійської держави жиди здобули собі всі ті права, що припадали на долю інших громадян нової Італії. До цього додам, що жидівська частина італійського населення взяла теж активну участь в національних війнах. Імення Маніна, Модени, Финці, Мавроґоната, Натана й інших є добре записані в історії італійського відродження. В часі великої европейської війни жиди повнили свої національні обовязки також не гірше від інших. Таксамо і за останньої етіопської війни вони, кажучи загально, не зрадили національної солідарности. І тим не менше...

Ще в 1932 році, коли жидівський часопис „Ізраель" почав висловлювати жалі з того приводу, що в Італії відбувається занадто багато мішаних шлюбів між жидами і нежидами, „Іль Пополо д'Італія", щоденник Мусолінія, коментуючи ці жалі і наведені в них статистичні дані, зазначив, що ці дати служать „красномовним засвідченням **неіснування** антисемітського руху в Італії, бож саме часті мішані шлюби дають доказ цілковитої рівности між усіма італійцями, якеб не було їх далеке походження". Так ще в 1932 році орґан Мусолінія підкреслював неіснування в Італії не тільки антисемітизму, але й расизму.

Але від того часу пройшло пять років. І прийшла не тільки етіопська війна, в якій жиди — корячись воєнній атмосфері і загальному національному ентузіязмові, — виявили себе вірними громадянами своєї батьківщини, — але й стосунки англо-італійське охолодження, що було безпосереднім наслідком етіопської війни. І в цьому англо-італійському охолодженні треба шукати причин несподіваної появи антисемітизму в Італії. Італійські „антисеміти" закидають жидам не те, що вони ніби затроюють своєю кровю кров італійську (як то можете почути в Німеччині), а те, що вони, навпаки, хоча й звільнені, вже яких сто літ, від їхнього матеріяльного „ґетта", намагаються збудувати собі „ґетто" моральне; їм закидають не те, що вони шукають мішаних шлюбів, а навпаки, що вони їх уникають, витворюючи таким чином між громадянами однієї держави якісь штучні перегороди. Але найголовніше, що їм закидають, це те, що вони — забуваючи про необхідність жити й працювати для скріплення італійського, римського міту, продовжують жити своїм власним мітом, який знаходить натхнення й поперття в Лондоні та інших центрах світового жидівства.

До цього часу італійці ставилися досить байдуже до сіоністичного руху, і сіоністичні видання вільно виходили й вільно поширювалися в Італії; але, з моментом отого італо-англійського охолодження Італія подивилася на сіонізм цілком іншими очима. Для Італії проблема Палестини й постійних конфліктів між арабами й жидами (двома **семітськими** народами) набрала нараз значіння появи й зміцнення на східньому Середземному морі нового Ґібральтару, що загрожував би, подібно як Ґібральтар при виході в Атлянтійський океан на заході, італійським комунікаціям на сході. Італійські сіоністи, що вбачають у Лондоні природнього протектора своїх давніх ідеалів, не могли поставитися ентузіястично ані до поїздки Мусолінія до Африки, ані до триюмфальних принять, що йому там влаштували арабські населення, ані нарешті до тих зобовязань „протектора іслям", що перейняв на себе Мусоліні, приймаючи в Тріполісі відомий меч. І тому римський офіційний щоденник „Джорнале д'Італія", обговорюючи, під пером Адона Нозари жидівську проблему в Італії, приходить до такого висновку:

„Сіонізм у нас є впрост абсурдний; звязок з жидівством ліберальних демократичних і соціялістичних країн — злочинний; діяльність групи і часопису „Ізраель", що намагаються підтримувати живими почуття раси і жидівської традиції, що вже віддана **сталі тільки зверхньою формою**, — нестерпні; гостинність, що, зокрема у венеціянській провінції, виявляється у відношенні до жидів, виходців з Німеччини, — невмісна..."

Отже, як бачимо, для італійського фашизму, антисемітизм — це зовсім не зоольоґічний расизм, але тільки тимчасовий вияв і наслідок певних політичних обставин. Для італійського фашизму права громадянства походять не від того чи іншого, „більш чи менш далекого походження", але від більшої чи меншої готовости служити загальним і спільним цілям італійської нації.

До цього додамо, що всі ті справи заслуговують на те, щоб українці добре за ними слідили, бож і в нас існує жидівське питання, яке жде розвязки.

Евген Онацький, Рим.

МАЛЮНКИ СОВЕТСЬКОГО ПОБУТУ

„Пролетарське" свято, або розваги советського начальства.

Ще задовго до свята 1. травня, начальник советської установи товариш Младенцев перебував у піднесеному настрою... Його очі прибирали якийсь особливий одухотворений вираз, груди тремтіли, і підлеглі начальника Младенцева помічали, що тоді в часі службових докладів що устах його бігав безпричинний усміх. Під цей усміх у товариша Младенцева можна було легко випросити нагороду в розмірі місячної платні, додаткову відпустку зо збереженням утримання й навіть відрядження до курорта Сочі, з таким, скажім, важним службовим дорученням як... підрахунок дельфінів на чорноморському побережжу. Секрет цього усміху знали всі підлеглі Младенцева й широко використували ці, що появлялася тільки раз на рік і тільки перед пролетарським святом 1. травня.

В чомуж полягала загадка цього начальницького усміху? Терпіння — дорогий читачу — зараз довідаєтесь.

Що року, коли надходив першомайський ранок, Младенцев, як і всі советські громадяни, збирався на демонстрацію. Поголений і напарфумований „потрійною" кольонською водою, він на свому — спеціяльно вимитому й вичищеному в цей день — авті підїжджав до підлеглої йому установи. Коло воріт вже стояла довга черга урядників, які чекали свого керівника, щоб рушити в дорогу. Солідно й не поспішаючи, Младенцев ставав напереді між секретарем партійного комітету й головою місцевого, і тільки в такому порядку, замикаючи своєю особою цей начальницький „трикутник", поважно йшов на міську площу.

Безпосередньо за начальницьким трикутником йшли товариші Ройзенман, Іванов і Задирацький; останній хоч і не належав до начальства, то завжди хотів підлізти до нього якнайближче. Але головне відбувалося дальше. А саме: коли урядницький похід підходив до найближчого перехрестку вулиць і спинявся — пропускаючи стрічну кольону демонстрантів — товариші Ройзенман і Іванов робили радісні, надхнені очі та, надавши своїм обличчям вираз службового захоплення, підходили до Младенцева з обох сторін із многозначним виглядом... Той від очікуваної насолоди вже всміхався, жмурив очі і якось особливо бурчав. Спішачи й хвилюючися, щоб їх ініціятиви не перехопив нахаба Задирацький, товариші Ройзенман з Івановом кидалися на Младенцева й з криком — „Ура нашому дорогому, улюбленому начальникові Младенцеву" — підкидали його в повітря.

Відчуваючи солодке завмирання серця — Младенцев високо літав над демонструючою кольоною, вигідно спадаючи на дебелих рук своїх щирих підлеглих. На ясному, весняному небі його сілоет ніби велично плавав над грішною землею. Повторивши цю операцію від шість до вісім разів, вище згадані щирі урядники обережно ставили усміхненого начальника на рівні ноги, а Ройзенман з Івановом глузливо поглядали на Задирацького, який щойно з прокляттям пробивався крізь натовп, обіцюючи собі, що в наступному році вже не спізниться...

Повернувшися з демонстрації, Младенцев ніби не хотячи говорив дружині:

— А мене сьогодні знов гойдали на віват... Дійсно люблять мене службовці!

І хоч справи в його установі йшли все гірше, то в душі Младенцева гралися сонцяні радісні зайчата...

З бігом років Младенцев так звик до цієї приємної процедури, що вже перед кожним 1. травня цілою істотою відчував отой близький святочний лет, отой приємний заворот голови, який відчуває старий акробат при вигляді циркового манежу. Цей щорічний лет став настільки природнім і самозрозумілим, що дружина Младенцева ще вечором перед святочним днем з діловою поважністю виймала з його кишень речі, приговорюючи:

— От біда з тим гойданням! В минулому році золотий годинник з кишені випав!

Чуючи це, Младенцев скромно спускав очі, ніби говорячи: „Чиж я винен, що за мої заслуги перед соціялістичною батьківщиною й міжнароднім пролетаріятом мене так шанують?"

В цьому році перед 1. травня Младенцева чекала неприємність. Його установа не виконала пляну, самий він допустився службових занедбань і за це його мали перенести на нижчий пост десь у глухій провінції. Отже в свому директорському фотелі він досиджував вже останні дні. Але навіть цю прикрість якось не так гостро відчував Младенцев врані 1. травня. Те, що його чекало на демонстрації, як вияв безкорисної любови підлеглих, облекшувало його моральний біль. Він, як звичайно, поголився й приступив до першомайської тоалети. Одягнув свіжо - випрасовані сподні, вишиту українську сорочку, підпоясався кавказьким паском зо срібним набором, а голову прикрасив вишитою золотом тюбетейкою, що її привіз йому в подарунок із службового відрядження Задирацький.

В такому святочному вигляді, Младенцев зайняв своє звичайне місце на чолі походу й рушив у дорогу. Він ішов, виповнений солодким передчуттям, серед грому оркестр. На знайомому перехрестю похід спинився. Все розвивалося в звичайній послідовності. Зобразивши на обличчях неземну радість і обожування — вірні хлопці Ройзенман і Іванов підскочили до Младенцева, що вже жмурився та бурчав, відчуваючи швидку насолоду. Витренованими рухами вони схопили його „під микитки", розкачали й підкинули з бойовим кличем... І тут сталося щось несподіване!

Ні одна рука жадного урядника не простяглася, щоб підхопити демісіонуюче начальство. Навпаки — всі розступилися з зимними камяними обличчями. Спекулянт Задирацький вже не пробивався з прокляттями крізь натовп, щоб підхопити Младенцева; він стояв, глумливо позираючи на Ройзенмана з Івановом. Хирлявий Ройзенман і астматик Іванов звичайно не могли самі вдержати тягару начальницького тіла і Младенцев з цілою силою гримнув на землю.

Бідака так був ушкоджений, що не міг вже брати участи в демонстрації. Він вийшов з походу під байдужими поглядами службовців і почимчикував до дому, благаючи міліціонерів пропустити його без черги, як жертву легкоподобного спорту. По дорозі він кілька разів забігав до вартових аптик. Ціла його постава уособлювала безкрайний смуток розчарування й скептицизм... Він думав над тим, що „ніщо не вічне", а в тім і канцелярська любов...

На підставі „Ізвестій" подав **М. Органський.**

Бронислав Нушич.

СЛОН

(Гумбреска).

(2)

На другий день рано по Калиновику, рознеслася миттю вістка: директор менажерії втік... Із жахом слухали цієї вістки крамар і миляр. Стогнав крамар, попадав у розпуку миляр, а на торговиці бурмотів із голоду ведмідь, вила шведська пантера, квакала качка та ревів слон.

Звилася на місці влада та почала урядування. Службовець маґістрату виготовив довжелезний протокол. Перший залучник до протоколу то був спис інвентаря, а звучав так:

1 слон
1 пара сходжених ходаків
1 лис без вух, із клітко
1 ведмідь у клітці— обоє в дуже ушкодженому стані
1 бубон і палочки до нього
2 червоні фіранки
1 деревляна таблиця з написом „Надзвичайна світова менажерія"
1 качка

Після зладження акту маґістратський службовець опечатав менажерію. Зрозуміли це мудрі звірі та заревів слон, забурмотів ведмідь, заскавуліла шведська пантера, заквакала качка.

Протокол зі списом інвентаря вернувся з громадського уряду остемпльований, зазначений числом, переглянений та підписаний. Тимчасом здохла шведська пантера, ведмідь співав тоненькими трелями наче соловейко, а соксокус спускав саме духа. Слон мовчав...

На другий день проголосили, що відбудеться ліцитація менажерії. Зібрався майже ввесь Калиновик, бо то була перша така ліцитація в Калиновику. При касі засів маґістратський службовець, ударив кілька разів у бубон і проголосив:

Полотно з намету 19 сот.
Фунт цвяхів ..... 3 сот.
Стіл .... 7 сот.
і т. д. і т. д.

Неморальні червоні фіранки купив властник кавярні, таблиця з написом „Надзвичайна світова менажерія" перейшла на власність купця, який задумав на місце слова „менажерія" помістити слово „корінна крамниця". При кінці ліцитації приказав службовець громадського поліцаєві: „Припровадити слона!"

Привели слона, а як писар проголосив ціну двацять франків, слон підняв гордо хобот, наче хотів ним гаратнути нахабу.

Писар мерщій утік за намет... супроводжений загальним сміхом...

— Тут нема причини до сміху—крикнув писар, як вернувся на своє місце. Сів на крісло й кланцав зубами...

— ... і десять сотиків— докинув іще інший.

Так слон дійшов уже до двацять пять франків. Найбільше заінтересований був у ліцитації миляр, бо він був найповажніший вірітель директора і йому залежало, щоб зацікавлення слоном не слабло. Коли ніхто з оферентів далі не зголошувався, підбив ціну на одного сотика й... за хвилину на свій превеликий жах—був щасливим властником слона. Глянув на писаря, глянув на велитенського звіра, вибалушив широко очі та розглядався широко в юрбі, що зходилася зі сміху. Став шкробатися за вухом, піт зимний виступив йому на тілі, руки опали безвладно.

Мудрий слон розумів, що ділося з його новим паном... не спускав із нього очей, витягнув нараз хобот і затрубів радісно...

Ліцитація скінчилася.

Бідний миляр Ніко, супроводжений гамірливою юрбою, напів притомний із жаху, вів слона до дому. Слухняно ступав за ним слон на посторонку. —Я волів би, щоб мене так відпроваджували—думав у душі миляр. — Що скаже Софія, його жінка, відома скупарка, що вже чотири роки не дозволяє йому купити капелюх?

(Дальше буде).

М. Костишин.

ГАРТУЙ ЗАВЗЯТТЯ!

(П. Турчинському).

Тяжкий хрест, друже, та щож удієш?
Під тягаром ти стати не смієш,
Бо життя земське не наше власне:
Це лиш хвилина для всіх дочасна.

В житті таке вже строге мірило:
Сьогодня ходиш, завтра кадило
Кругом запахне. Зійдуться люди,
Скажуть: „Хай царство йому там
[буде".

Тяжкий хрест, друже, знаю, ой, знаю,
Аж похолоне, як пригадаю,
Та щож?! Треба все приймати,
І про будуччину в житті думати.

Не поможешь той, кому недоля
Розкаже кинуть кріс серед поля,
Лиш той, що кріса держить рукою,
З ним над могилу стане ногою.

Гартуй же, друже, сильне завзяття,
Не піддавайся журбі в обняття,
Мужно поборюй злидні, турботи,
Бо жде на тебе лан до роботи.

Хоч тебе гнобить болюча рана,
Брат, батько, матір, рідня кохана
Пішли в спочинок... Ти помолися
І знову до праці щиро візьмися.

Оглянь чепиги, чи міцні в плузі,
Все для народу будь на услузі,
Бо весна гожа, лан час орати!
Знай! Україна жде твоя мати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ЗАБУВАЙМО ЗА ПЕРЕДНОВОК У СТАРІМ КРАЮ.

Кожному з нас відомо, що таке передновок. Бо як хто його в старім краю не переживав, то думаю, що чув і бачив його в неодного господаря на весні. Рік річно цей передновок гостює в нас, а вже найбільше на нашій славній Гуцульщині та Лемківщині. Нераз там підчас переднівку десятки осіб мусять гинути з голоду, а крім цього на всякі хороби, як тиф і інші. Бо якаб хороба не була, то вона найкращий має доступ до людини голодної, виснаженої недоїдженням. А знаємо добре, як наші гуцули та лемки бідують. Рідко коли бачать кусень хліба в своїй хаті на столі. А вже в часі переднівку то й згадувати нема що. Та як не голодувати нашому бідному гуцулові та лемкові, коли в нього поля два кавальчики, а, як знаємо, то і земля там неврожайна. Хоч і стараються вони коло землі працювати, то пожитку з цього нема. А як часами дещо з поля збереться, так зараз польська влада забирає це все за податки. З тої причини наші брати гуцули та лемки покидають весною свої хати та шукають праці задармо у польських дідичів. І там на лані, від рана до ночі, працюють часами аж за двацятий сніп. А коли вже приходить дідичеві платити за їх працю, то і він завше шукає якогось „ґудза", щоб і заробленої кервавиці не дати. І так найкращий нарід мусить загибати під польським кнутом з голоду і холоду.

Тому, браття і сестри, відгукнімся добрим серцем та не даймо нашим рідним з голоду в цей час загибати. Покажім, що ми відчуваєм цей голод і збираймо ріжні датки та допоможім їм видержати час переднівку. А це для них буде велика поміч, а для нас вічна від них вдяка.

Микола Горішний,
Ню Йорк, Н. Й.

ХТО БУВ ПЕРШОЮ ГОЛОВОЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК В АМЕРИЦІ?

В „Свободі" з 24. травня б. р. був поміщений допис пані Марії Демидчукової в справі Союзу Українок Америки. В тім дописі сказано, що „першою головою С. У. А. була пані Ю. Ярема". У звязку з тим даю такі вияснення.

На ст. 23 „Жіночого Альманаху" пишеться про комітет, який став „завязком Американського Союзу Українок", а в тім комітеті головою була пані Юлія Шустакевичева. А на 45 ст. цього Альманаху читаємо таке: „Ще 1925 р. перевибрано управу Союзу Українок Америки". Коли перевибрано, то значить, що вже була передтим якась управа та що хтось був там головою. Хтож саме? Отже була цею першою головою С. У. А. пані Юлія Шустакевичева, що тоді уступила з головства, бо виїжджала до Пенсилвенії. По ній була головою пані Юлія Яремова.

Жінка.

ЛИСТ ДО НАШИХ КОМУНІСТІВ.

Коли я прочитав в У. Щ. Вістях спис американських борців, що згинули в Еспанії, то мені нагадалися ви, ніби наші комуністи, й жалко мені стало, що вас між ними не було.

Я так часом заходжу на третю вулицю, купую собі Вісти, приходжу на ваші імпрези, або лекції і вже досить наслухався ваших аґітацій. Ви аґітуєте, щоб іти боротися за еспанський нарід, але самі поза третю вулицю носа не покажете. Воно, правда, не зле чужими руками вогонь підмітати. Правда також, що фінансова поміч, за яку ви аґітуєте, також не зла річ. Але коли їдуть комуністичні провідники інших народностей, а також поїхало чимало наших рядових українців, то чому ви, великі українські комуністичні лідери, сидите немов миші в дірах і не їдете на оборону еспанської демократії? Чому тільки язиками ляпаєте на третій вулиці, пасете немов бички животики і пильнуєте своїх жінок? Чи може тому, що нечиста у вас совість? Що на вас шапка горить, що ви самі готові зробити те, що підозріваєте в інших?

А воно тепер знаменитий час показати, які то ви великі лідери. Ану, війна в Еспанії закінчиться, то де ви будете писуватись? Викличете десь нову війну? Воно можна і так, але пощо відкладати нагоду на будуче, коли вона ось перед носом жде від вас діл. Чому не доказати, що ви герої не тільки на третій вулиці в Ню Йорку, але також на фронті в Еспанії? Чому не робите того, що так завзято пропаґуєте серед менших товаришів? Хтось і вам похвалу напише, коли ви поляжете на фронті, а крім того цілком певно вийде з того велика користь для українського народу. За це вже нема що сумніватися. Як це гарно булоб читати, що „згинув геройською смертю такий то і такий товариш з У. Щ. Вістей, згинув далеко в Еспанії і вже його тут між нами нема". Ми плакалиб з радости, читаючи про такий ваш героїзм.

Бо коли ви, товариші, так не зробите, то робітники будуть дивитися на вас криво. Повірте мені, що вони нині вже не такі дурні і вже не задоволяються лише словами, але хочуть від своїх провідників також діл. Коли ви тих діл їм не дасьте, то вони назвуть вас лицемірами, а не робітничими провідниками.

Український робітник.

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВАРЯ.

У 76 числі „Свободи" я вичитав допис громадянина Івана Бодруґа з Канади. Він порущує справу видання словаря: українсько-анґлійського й анґлійсько-українського.

Це справа дуже важна й добра.

Проспаний час треба надігнати і заки ще не запізно, такий словар видати.

Я, хоч не „лінґвіст", то всеж таки цікавився мовознавством і думав про те, щоб наше громадянство постаралося про видання такого словаря.

Та знов із допису шановного дописувача виходилоб, щоб цим занялися подані ним фахові люди.

Я фахівцем не є і не берусь до видання такого словаря. Та проте скажу, що від самого приїзду до Америки, цебто від 4. серпня 1922 р., я старався відповідно до своїх сил збирати матеріял до словаря як із старих словарів так і з книжок.

Не кажу, що це все мусить бути добре. Та піднесу, що свій матеріял я передав був до перегляду одному з професорів українців, а він подержав щось зо три роки і звернув — не торкненим.

Коли востаннє було оголошення в „Українському Голосі" в Канаді в справі комісії зредаґування і видання словаря, я і там писав; хотів передати те, що маю; та навіть не одержав відповіди.

Завваживши таку байдужність тих, що повинніб такими справами цікавитися, я зложив руки і не старався навіть уформувати цього матеріялу, який маю, бо нема кому зредаґувати словаря, а я не є професор, ні доктор фільософії, лиш пересічний українець...

о. П. Ковальчик.

РЕФОРМИ СЕРЕДНІХ ШКІЛ У ПОЛЬЩІ.

Може не для одного цікаво буде знати, як представляється тепер середнє шкільництво у Галичині.

Отже передвсім давню ґімназію, що мала 8 кляс, зреформовано так, що дві найнижчі кляси прилучено ще до вселюдних шкіл, а з інших 6 кляс утворено чотирокласову ґімназію, що творить для себе окрему і заокруглену цілість, і 2 або 3 літні ліцеї, які або приготовляють до студій в університетах чи високих школах взагалі або дають підготову до якогось фаху. Крім цього орґанізується тепер досить багато чотироклясових ґімназій фахових, головно купецьких, що мають дати дітям і трохи конечної загальної освіти і фахового підготування до будучого звання (н. пр. ґімназії столярські, кравецькі, механічні, купецькі й інші).

Загальний напрям реформи є такий, що обмежує число загально освітніх середніх шкіл (ґімназій і ліцеїв), а старається поширити сітку шкіл фахових і туди спрямовувати молодь.

Як на тому тлі представляється українська школа? Вона, на жаль, ще дуже мало змінилася. Треба передвсім зазначити, що державних фахових шкіл з українською мовою навчання взагалі нема, а і приватні (Рідної Школи, С. С. Василіянок) є майже виключно загальноосвітні. За виїмком Купецької Ґімназії Р. Ш. у Львові та Жіночої Кравецької Ґімназії С. С. Василіянок у Львові — всі інші українські ґімназії є загальноосвітні. І треба нам вкінці піти за духом часу і замісць продукувати молодь поправді освічену, але не підготовану до життя, а через те безрадну і безробітну, поширювати сітку наших приватних фахових шкіл.

Г. З.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА ЛИТОВСЬКИХ СПОРТОВЦІВ.

Дня 7 травня ц. р. відбулися в Ризі, столиці Латвії, міжнародні бескетболові змагання, на яких литовська спортова дружина побила естонську, еґипетську, польську, французьку, чеську, лотиську й італійську дружину та здобула в той спосіб чемпіонат світу в бескетболовій грі. Коли литовські спортовці розгравали останню гру з італійцями й остаточно перемогли їх, то публика справила їм велику овацію, а орхестра почала грати литовський національний гимн „Литво, батьківщино наша, ти героїв земля". Розентузіязмовані глядачі вхопили литовських спортсменів і, посадивши собі на рамена, понесли їх у той спосіб з грища. Потім литовські спортсмени станули перед почесною трибуною, на якій був присутній заступник латвійського президента, Скуенекас. Він в імені латвійської держави поґратулював литовській дружині й вручив їй дар від президента Латвії, Кунста Ульмана.

Колиж ця переможна дружина верталась до рідного краю, то в столиці Литви, Ковні, сотки тисяч народу вийшли, щоб її повитати. Литовський нарід був гордий зо своїх синів, а передвсім був гордий тому, що вони побили чванькуватих поляків, грабіжників старої литовської столиці Вильна.

З початком липня ця литовська дружина прибуде до Америки, щоб взяти участь у спортових змаганнях.

К. Відікавскас.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

СПРАВЖНЯ НОВИНКА.

Телеграфують аж з міста Ніс, у Франції, що там поповнив самогубство 26-літній Поль Морі, повісившися на гробі свого вірного собаки.

Звісно, і в самогубстві нема новинки, і нема новинки, як вірна собака згине на гробі свого пана.

Одначе є новинка, як пан згине на гробі свого собаки. За старою засадою: як пес укусить чоловіка — це звичайна річ, не новинка. Як чоловік укусить пса, — надзвичайна річ і новинка.

ЩО ЛІПШЕ?

Від якогось часу в ріжних школах позаводили курси про те, як жити в подружжі. Декотрі курси мали великий успіх. Так принаймні хвалилася дирекція колеґії Васар у Покіпсі, Ню Йорк.

Д-р В. А. МекКівер, проповідник одної церкви в Оклагома Сити, мав видно ту саму ціль, себто звести до щасливого подружжя жінок і чоловіків. Поступив він зовсім інакше, як інші: скінчивши свій відчит про подружжя, він попросив парубків і дівчат, щоб обмінялися взаїмно адресами й телефоновими числами, кажучи притому: „Як ви візьметеся до праці, то за 90 днів кожне звас повинноб мати заручиновий перстень".

Котрий спосіб кращий?

АМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

В Індіянаполісі зібралась останньої неділі на цілотижневі наради Краєва Конференція Суспільної Праці. Зїхалося на неї коло 8,000 „суспільних робітників".

В українців ця професія зовсім невідома. Нема про неї ні одного слова в українській енциклопедії. Навіть назви нема на неї в українській мові.

В Америці це професія, що начисляє членів на сотки тисяч осіб. Вона дає незвичайно цікаве заняття та можливість доброго прожитку. Зате вимагає професійної підготови. Не знаючи цеї професії зо старого краю, американські українці її занедбали. Особистий і громадський інтерес вимагає, щоб вони взялися до професії „суспільної праці".

ЩО КРАЙ, ТО ОБИЧАЙ.

Писав один анґлієць у тижневику „Ню Стейтсмен енд Нейшен", що в готелях для чужинців у Японії тепер навчають зовсім нових річей. Жінок, що служать по готелях, наприклад, навчають не заходити до купальні, коли там чужинець купається, і не питатися гостя, чи вода не загоряча, або чи не хочуть вони, щоб їм помогти вмитися".

Анґлієць каже, що видно японці навчилися, що коли для анґлійця „його дім є його замок", себто ненарушна власність, то його купальня вже чиста святая святих, до якої ніхто непричетний не має права входити.

Цікаво, чи це тому, чи просто тому, що чужинці не привикли до такої обслуги.

ГЕРОЙСТВО, ЧИ ЩО ІНШЕ?

Відомий ґазетяр В. Г. Чеймберлин розглядає в своїй історії російської революції питання: через що большевики захопили Росію?

Дехто думає, що своїм геройством. Чеймберлин не перечить, що в них були прояви геройства, але каже, що вони завдячують свої успіхи менше геройству, а більше тому, що проти них стояла армія, яка не була здібна здобути Росію. Противники большевиків були або люди без характеру і здібностей або чесні реакціонери, оточені офіцирами й цивільними людьми, про котрих назагал не можна нічого сказати.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Протест Української Політичної Стейтової Орґанізації.

Дня 25. квітня 1937 року відбулися збори Української Політичної Стейтової Орґанізації стейту Конетикот в Ню Гейвен, Конн., при участи делеґатів від українських національних орґанізацій згаданого стейту. Після важних нарад над справами загально-народніми, положенням Рідного Краю, а далі справою орґанізування молоді і т. п., збори на внесок п. Савяка ухвалили постанову, в якій читаємо між іншим таке:

„Теперішній час кличе нас всіх українців соборників і націоналістів станути в одну лаву проти національних ворогів. Українська нація на корінних землях у безконечному змагу консолідується та гартується до остаточної боротьби. За нею має піти також ціла українська еміґрація". Далі Українська Політична Стейтова Орґанізація стверджує, що побіч поляків, москалів і інших наших окупантів також наші демаґоґи та перевертні намагаються нищити наші державницькі змагання. До тих, що нищать народні сили, зачислила згадана Стейтова Орґанізація ґазетку, яка зветься „Січовий Клич".

Українська Політична Стейтова Орґанізація ствердила, що „Січовий Клич" являється таким чинником, який ширить деморалізацію, анархію та загальну зневіру серед української еміґрації, що він намагається підірвати навіть У. Н. Союз — носія української ідеї в Америці, як теж підкопати національну ідею в Америці, а з нею і таку орґанізацію як О.Д.В.У. І тому Українська Політична Стейтова Орґанізація рішила запротестувати проти підривної роботи „Січового Клича".

Протест постановлено вислати до часописів в Америці й Канаді.

За уряд Укр. Політ. Орґанізації:

Дмитро Чернявський, голова;
Василь Калина, секретар.

АЛЕНТАВН, ПА.

На Рідну Школу.

Союз Українок ім. Ольги Басараб, від. 40, відсвяткував 15. травня пятьлітній ювилей свого існування.

Свято розпочалося в год. 6. вечором при численній участі члениць Союзу Українок і гостей. Відкрила його вступним словом п. Софія Саврук. Потім відспівано „Христос воскресе", а гостину зачато молитвою. Тостместром була п. Софія Саврук, яка покликала до слова п. Анну Маркович. У своїй промові А. Маркович піддала гадку, щоб місцевий С. У. запренумерував старокраєвий часопис „Жіночу Долю" для навязання зносин з українським жіночим рухом у старім краю. Потім був покликаний до слова місцевий парох о. Д. Сенета, який підніс заслуги товариства, що за короткий час жертвувало поверх 800 долярів на народні цілі. Покликана до слова п. Марія Турчин зложила привіт і побажання для С. У. від М. У. Н., а п. Іван Маркович апелював до всіх жінок вписуватися в членство Союзу Українок.

Опісля предсідниця С. У., п. П. Гришко, розділила „кейк", що його на ту ціль приготовила п. Пазя Марущак. Покликана також до слова п. Ксеня Савечко теплими словами запрошувала приступати в членство С. У., тимбільше, що вкладка дуже мала.

Накінець подякувала п. Саврук усім присутнім членицям С. У. і гостям за їх присутність на святі і заявила, що не можна на такім святі забути за рідний край. Рідна Школа терпить матеріяльно недостачі і їй треба помогти. По гарячій і патріотичній промові присутні зложили $10.90. Гроші вислано до краю через Обеднання. Так закінчив Союз Українок, відділ 40, своє ювилейне свято, яке випало дуже вдатно і полишило якнайкраще враження.

ТОНТОН, МАСС.

Допоможім Лемківщині!

Комітет Допомоги Лемківщині докладає усіх старань, щоб пікнік, який відбудеться 30. травня, випав якнайкраще та щоб була з нього гарна допомога для нашої Лемківщини, так нам дорогої, а так дуже переслідуваної польською владою. Комітет певний, що цей пікнік попруть всі щирі українці, що бажають добра Рідному Краєві.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

К. Х., Дітройт, Міш. — Надійшло запізно.

Н. Г., Дітройт, Міш. — Ваш проект одержано дня 28. травня. Була помилкова адреса і тому почта доручила так пізно.

З МУЗИКИ.

ВИСТУП П. ОРДИНСЬКОГО У ВІННІПЕҐУ.

Відомий наш артист Петро Ординський був запрошений до співучасти у великому концерті, який відбувся у Вінніпеґу дня 22. травня б. р. у найбільшій галі міста, в Сивик Одиторіюм. Концерт відбувся заходом У Н. Дому. Виступав Український Хор у силі 100 співаків і співачок, під проводом д-ра Павла Маценка, диріґента і музичного знавця, що недавно прибув з Відня до Канади. До участи в цім концерті запрошено найкращі українські музичні сили міста Винніпеґу, а крім цього заанґажовано ще й п. Петра Ординського з Ню Йорку для виконання певних сольових партій у хорових виступах, як теж для окремого виступу з піснями, що входять у баритоновий репертуар нашого артиста. Концерт цей був великим триюмфом української пісні. Канадійські анґлійські часописи підкреслюють, що коли концерт стягнув яких 3,000 людей, то це надзвичайно багато, коли брати під увагу, що концерт відбувся уже по сезоні. На концерт прибули представники міста, як теж усі найкращі представники музичного світу.

Такий часопис як „Винніпеґ Фрі Прес" присвятив дуже багато місця цьому концертові й хорові та д-рові Маценкові як диріґентові, а далі сольовим виконавцям, як Е. Павликевич, Іванні Кучер, Е. Угринюк і іншим. Але з особливим признанням віднеслася канадійська критика до артиста П. Ординського. Згаданий вище часопис як і „Ди Вінніпеґ Івнінґ Трибюн", стверджує, що артист мав простуду, та, не зважаючи на те, вивязався зі співів блискуче. Підкреслюють, що співав дуже багато, бо аж 6 сольових пісень, з тим, що за кожним співом мусів іще давати надатки. Всі ті пісні відспівав п. Ординський з чуттям і повною бравурою і, як подають часописи, вповні заслужив на ту бурю оплесків, якими публика нагороджувала кожний виступ артиста.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ГАРТФОРД, КОНН.

На школу.

На забаві, яку влаштовано в честь громадянина Семена Кунікевича і його подруги, зібрано на поклик проп. Галенди $8, які вислано через Обеднання до краю на школу ім. Грушевського в Коломиї.

П. Курко.

МІЛВОКІ, ВІС.

З Великодньої писанки на Рідну Школу.

В часі Великодніх Свят при обіді в громадян Й. Сосніцьких зібралося чимало гостей. Після обіду зайшла між ними розмова на ріжні громадські справи. Серед тої розмови гром. І. Гасяк пригадав про рідний край. Він сказав до присутніх: „Нас Господь Бог наогродив на ці Великодні Свята всіляким добром. Тож віддаймо за те Господу Богу подяку. Думаю, що найкращою подякою буде те, коли ми зложимо жертву на рідний край, хочби малу, але щиру". Жертвували: Іван Гасяк $2; по $1: Г. Даць, І. Паньків, Й. Сосніцький, О. Яковишин, П. Гарасимович, Н. Кудринський, Й. Псюк, В. Яремчук; О. Долгун 50 ц. Разом $10.50. Вислано через Обеднання на Рідну Школу суму $10.25, бо 25 ц. пішло на пересилку. Дай, Боже, нам усім так зійтися на другий рік і дати стократну жертву на рідний край.

Н. Кудринський.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На політичних вязнів.

Громадяни Борищуки видавали свою доньку замуж. З тої нагоди знайомі й гості зійшлися на поправини. Саме тоді припадало також 25-ліття подружного життя громадян Бачинських. При забаві гості не забули й про Рідний Край та на поклик Д. Горбача жертвували $13 на політичних вязнів. Збіркою занявся І. Дацковський, а жертви зложили: Ювиляти А. М. Бачинські $2, а по $1: В. Борищук, Д. Чикало, К. Пташник, П. Крупніцький, Д. Горбач, А. Лічак, І. Голубович, Т. Борищук, І. Дацковський і пані Доля та Пашковська.

Текля Горбач.

М. Костишин.

МАТИ І СИН

Мати:

Чого журливо головку клониш,
Рясні слезини перлами рониш?
Глянь! Як весною довкруги дише,
В гаю смереки вітер колише.

Вже повернулись пташки з вірею,
Земля оділа пишну кирею,
Шовком зелений килим вкриває,
В сріблистих росах красу купає.

Ясені, дуби листом прибрані,
Гнучкі тополі мов на екрані
Листям лопочуть, а біля гаю
Вода криштальна журчить в ручаю.

Там бренить бджілка, меду шукає,
З пелюстків гордо цвіт заглядає,
Щоб на весняний чар подивитись,
З уст меду дати бджілці напитись.

Буйна осока плекає коси,
Вітер розчеше, як змиють роси,
Бо до схід сонця роса усохне,
А соловейко пісеньку тьохне.

Садки вишневі дуже завзято
Біленькі шати вбрали на свято,
Красу калина строїть намистом,
Каштан гордиться широким листом.

Верби, що горді на свою вроду,
Химерно віти хилять над воду,
Мов ждуть, щоб хвилі в танку гуляли,
Щоб журбу свою у них купали.

Пташки щебечуть, вють кубелечка,
Ти мовчиш, сину, ані словечка
Не озовешся...

Син:

Ох, нене, нене,
Вяне, марніє радість у мене.

Щось за гортанку тисне боляче...
Не я, матусю: то серце плаче.
Глянь! Весни личко в красі румяне,
А в нас — неволя, тюрми, кайдани.

ВІДОЗВА

ДО БРАТІВ-ЛЕМКІВ В АМЕРИЦІ.

Виділ читальні „Просвіти" у Вислоці Вел.-Горішнім, пов. Сянік, рішив на засіданні виділу 21 березня ц. р. побудувати у своїм селі Народній Дім, у котрім моглаб примiститися читальня, кооператива й інші майбутні українські установи. Такого Народнього Дому члени читальні самі не годні побудувати, бо членами є переважно молоді, а старші до читальні майже не горнуться. Всетаки справа своєї домівки є така важна, що її ми не сміємо занедбувати, а мусимо якось здвигнути Народній Дім, щоб не тинятися по чужих хатах.

Тому в тій цілі виділ читальні звертається з просьбою до українських емігрантів з Вислока Великого й околичних сіл, що тепер перебувають в Америці, щоб допомогли нам збудувати плянований Народній Дім. Наше село лежить на Лемківщині, себто в Західній Галичині, де воно наражене на спольщення більше, ніж котранебудь інша частина наших земель. Але свідоміші громадяни бажають національного розвитку й освітньо-культурного піднесення людей та господарського добробуту села.

Допомога наших емігрантів в Америці дуже помоглаб нам у будові. Бо наше село є бідне, зарібків мало, а те, що зароблять, мусять видати на найконечніші потреби. Без грошевої помочі з Америки нам дуже тяжко приступити до будови. А справа ця дуже потрібна.

Просимо наших братів-емігрантів, щоб нам допомогли. Жертви можна слати на руки гром. Дмитра Гузиляка, емігранта з Вислока Вел.-Горішного, першого голови й основника читальні „Просвіта", що тепер перебуває в McKees Rocks, Pa., 1221 Stowe Ave.

За виділ читальні „Просвіта": **Симеон Малий**, голова; **Іван Ресенда**, секр.; **Микола Малий**, голова контрольної комісії.

Щоб помогти нашим братам-лемкам, зорганізовано в тій цілі в Мекіз Ракс, Па., комітет, що занявся збіркою жертв на ту ціль. До комітету належать: Дмитро Гузиляк, голова (адреса подана у відозві); Степан Шаряк, касієр, і Дмитро Сопінка, секретар. Від себе комітет завзиває всіх емігрантів з Лемківщини, щоб прийшли з поміччю братам у старому краю, бо їх положення дійсно дуже важке. Поляки стараються за всяку ціну Лемківщину спольщити. В тій цілі вони навіть видали окремий шкільний „лемківський" буквар, у якому нічого не розуміють не тільки діти, але навіть старі. Крім того ріжними штуками вони стараються заманити наших дітей, щоб вони польщилися, дають їм безплатні подорожі до Гдині і т. п. Ми не повинні допустити до того, щоб Лемківщина спольщилася, бо вона українська земля і належить до одного великого Українського Народу.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ГАЛЕШІВ, ПОВ. ЖИДАЧІВ.

Вже від довшого часу заряд читальні „Просвіта" та господарсько-торговельна спілка „Будучність" апелюють до нас, поселених тут в Америці односельчан Галешова, щоб ми помогли їм докінчити започатковану будову Народнього Дому в ріднім селі. Сам будинок, з двома пивницями в фундаменті, на площі 16 метрів через 8, з великою салею на представлення, приміщенням для кооперативи і читальні, вже на укінченню. Але потрібні ще їм фонди на саме уладження театральної салі й інших убікацій.

Жидачівське старосто робило всякі перешкоди, щоби перешкодити будові. Пять разів воно відкидало пляни будови, замикало нашим односельчанам місцеву кооперативу. Щойно через Львів, завдяки заходам кооперативи Маслосоюз, добились наші земляки дозволу на будову дому.

Цілком зрозуміло, що це коштувало наших земляків багато гроша і заходів. Колиб ці гроші зужити на саму будову, то можливо, що наші земляки не потребувалиб до нас іще раз апелювати. Та тимчасом так не сталося; велику частину грошей вони витратили на боротьбу з владою і тепер просять нас іще раз їм помогти.

Покищо на руки нижче підписаного комітету в Асторії, Л. Ай., зложили такі жертви: Іван Сидор, Т. Микитин, С. Михлів, Г. Василик по $10; Т. Рудик, А. Левенець, В. Евців, І. Евців, Т. Микитин, М. Боднар по $5; Д. Бурдига $4; Д. Самбай, Н. Бреславський, П. Барнич, Н. Табака, А. Мартин, Е. Кривень по $2; Н. Олійник $1. Разом $87. Ті гроші негайно вислано до села Галешова.

Дальші грошеві датки на ту ціль збирається на спеціяльно надруковані листи. Усі добровільні жертви і датки враз зі списом жертводавців слати до Івана Сидора, 25-55 —35th St., Astoria, L. I., N. Y.

За асторійський комітет: **І. Сидор**, голова; **Г. Василик**, скарбник; **А. Левенець**, секретар.

ПОЗІР! ЙОНГСТАВН, ОГАЙО, І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДАМИ ЗЛУЧЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ, КЛЮБІВ, ВІД. О.Д.В.У. І УКРАЇНСЬКОЇ ГР.-КАТОЛ. ПАРОХІЇ

влаштовується

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В ІДОРА ПАРКУ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1937 РОКУ

Початок точно в годині 9:30 рано.

ПРОГРАМА: Від 10-тої до 12-тої буде Полева Архиєрейська Служба Божа, яку відправить Преосвященний Кир Константин в асисті дооколичних священиків. Від 12-тої до 1-шої обід. Від 1-шої до 2-гої промови місцевих і позамісцевих бесідників. Від 2-гої до 3-тої всякі спортові перегони. Від 3-тої до 5-тої вистава „Українське Весілля" в Парку в Театральній Галі, яке відограє хор Боян під управою учителя В. Романкова. Від 5-тої до 6-тої українські танці. В 6-тій вечера, відтак забава до пізної ночі. Українська оркестра з Клівленд, О., буде грати від 2-гої години до 12-тої.

Дорогі Родимці! Не забувайте на день 6-го червня, який для нас є великою радістю. Тому просимо вас всіх українців та українок міста Йонгставн, Клівленд, Акрон, Ню Кесел, Ботлер, Пітсбург, Шарон і околиці до численної участи. — Вразі дощу то все відбудеться в У. Н. Домі, 525 W. Rayen Ave., Youngstown, O. 125,27

Ів. Павловський, предс.; П. Копко, кас.; Й. Бадовский, секр.

ГАРЯЧІ ОБІДИ У ШКОЛАХ ПОЛІПШУЮТЬ ЗДОРОВЛЯ ДІТЕЙ.

Лихе відживлювання, ці трагічні наслідки депресії, повздержано у звиш двох мілійонів без належної опіки дітей через кожноденне подавання безплатно горячих обідів у школі. Звиш сім тисяч робітників з допомогового списку занимаються пожиточною працею, приготовляючи та подаючи горячі шкільні обіди на проектах WPA у школах по всій Америці. Вони вносять постійну данину для публичного добра через поправу здоровля великої частини нашого молодого населення.

У самім місті Ню Йорку один проект дає працю 2,346 людям при обслузі кількох тисяч учнів у звиш тисячі школах. Записки про здоровля виказують значну поправу фізичного стану доглядуваних дітей, а шкільні записки виказують поступ. Ученики, котрі колись були тупі та прибиті нуждою, стали живіші, більш охочі, і як звідомляють учителі, виказують незвичайну умову здібність. Для багатьох таких учнів обід в школі це одинокий горячий харч, який вони дістають щоденно.

Спис страв дуже простий, а саме: миска зупи або порція вареного мяса; змішаного з яринами; склянка молока, хліб з маслом або пластинки хліба, перекладені мясом або чим іншим (сендвич) та овоч.

Обіди подають у ріжних окружениях: від тісних їдалень по малих сільських школах до великих, модерних ресторанів по міських школах. Їх подається на довгих збитих дошках, покладених на деревляних кізлах, як теж гарно декорованих столиках для чотирох осіб. Але взагалі натиск робиться на правильну обслугу та чемність. Перед обідом дітвора мовить молитву, а по обіді спокійно розходиться. Шкільні власти вірять, що другою важною справою проекту після харчування не вага в навчанню добрих харчевих привичок та правильне поведення.

Ідея подавання горячих шкільних обідів зродилась уперше в учителів, котрі не могли довше глядіти, як по цілих днях ученики пересиджували в холоді та голоді. Це поширилось до всенародньої програми через прийняття підтримуваних федеральним урядом проектів під управою WPA.

Розвиток програми шкільних обідів довів до викриття, що велике число дітей, навіть у добрих часах, серед відповідних обставин, часто недоїдає. Фактом є, що багато школярів мешкають далеко від школи і їм неможливо приїздити до дому на обід; в інших випадках родичі перебувають цілий день на чужій праці поза домом, то знов багато матерей не вміють дібрати та приготовити поживу для підростаючих дітей, а те все є причиною тупого росту, браку відповідної сили та інших наслідків недоїдання.

Горячі шкільні обіди приносять негайну поміч для положення дітей, коли домашні обставини невідповідні їх здоровлю. У сільських округах, де школярі мусять милями подорожувати до школи, повертаючи до дому аж під сам вечір, такі обіди тоді приносять великі користи.

Воно здобуває загальне признання, фактично як необхідна інституція. Після двох років існування програму проголошено такою корисною, що освітні ради у багатьох стейтах стараються зробити її невідділльною частиною щоденних обовязків.

Тимчасом WPA буде продовжати кооперацію з учителями і Товариствами Родичів та Учителів для постачання тих обідів найбіднішим ученикам у наших школах. Внаслідок того сотки схудлих лиць дітвори будуть поступінно виглядати та товстіти; сотки тисяч мізерних та ніжних організмів будуть стало розвиватись до нормального дитячого стану.

ФЛІС.

ЕЛЕКТРИКА МАЄ НЮХ І СМАК.

Тяжко тому, хто не розріжняє барв, досліджувати оптику барв. Також тяжко чоловікові, який недочуває, досліджувати закони акустики (наука про слух). А всеж ті ділянки науки не є недоступні для людей, які є сліпі на барви, або глухі на звук, бо мають до помочі методи, завдяки яким можуть розріжняти барви та тони незалежно від своїх змислів. Людина сліпа на барви може напр. розпізнати барви на основі довжини хвиль у спектрограмі, а глухий може розріжняти тони на основі скількости дрожань і їх струї в апараті, званім осцільографом.

Колиб хтось мав нечуткий язик, а хотів знати, який смак має якась страва чи напиток, то не міг би того пізнати. Також, колиб хто мав хронічний катар носа, а хотів би знати, як нпр. пахне якийсь цвіт — це також був би даремний труд. У лябораторіях для досліджування смаку та запаху є щоправда засоби для скріплення тих змислів. Та тут помічним засобом є всеж таки язик і ніс. Приладу, яким ми розріжнювалиб нпр. смак паприки від смаку меду, або запах фіялки від запаху чєснику — ще не винайшли. А всеж, як повідомляє німецький науковий часопис „Віссен унд Фортшріт" („Знання і Поступ"), який виходить у Франкфурті над Майном, — останніми часами вдалося знайти спосіб, яким можна ствердити запах і смак без язика чи пак без носа.

Коли воду, перемінену в мряку, надмухаємо на ізольовану металеву плиту під спеціяльним тисненням, не можемо змірити електричного наряджєння. Колиж домішаємо до тієї води якогось запаху, можемо часто ствердити сильне зитивно наряджена. Колиж до електроскоді. Так пізнаємо запах. Так теж можемо пізнати ріжниці між ріжними запахами.

Колиж на ізольовану плиту пускаємо не мряку, лише воду як водопад, плита буде догативно наряжена. Колиж до води домішаємо якихось запахів, то тим впливаємо на електричне наряджєння. Наряджєння збільшиться або зменшиться відповідно до того, чи ми додали солодких, солоних, квасних, чи запашних складників. Плита тоді до деякої міри запримічує смак води та стверджує ріжницю.

Ті явища, що їх описав професор Цвардемакер, кажуть сподіватися, що вкінці таки вдасться технічними засобами стверджувати запах і смак.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(30)

Побачивши розбишак, Тарзан видав з себе оклик перестороги. Але опришки вже були біля воза. Ніхто не мав часу видобути зброї, яка була запакована у возі. Тільки майор Мартлінг мав стрільбу біля себе; але, як це показалося пізніше, вона мало для них придалася. Бо заки він успів приміритись і вистрілити, один з опришків вирвав її і відкинув на бік.

Між товариством майора й опришками вивязалася завзята боротьба. Один з напасників підніс ножа, щоби пробити майора. Але в тій секунді Тарзан могутнім ударом змів його з воза. Та за першим вискочив другий, третій, так, що годі було собі з ними дати раду. З руки майора почала стікати кров. Видно, що один з опришків таки успів її пробити ножем.

Всетаки майор боровся завзято й відбивав напасників другою рукою. Тарзан мов блискавка кидав своїми сильними кулаками то направо то наліво. Навіть Юля Дейл не дармувала, а робила що можливе, щоб відбити напад опришків. Тільки мала Нкіма забула за всю свою відвагу і, закривши очі, тихо сиділа на дні воза.

Тарзан не був призвичаєний до боротьби з цими індіянами. Показалося, що вони далеко спритніші від диких мешканців Африки. Крім того їх відвага не обертається так скоро в боязнь, як у чорних африканців. По кількох хвилинах боротьби кілька індіян лежали на землі. Але один з них всетаки підступно підсунувся до майора і пробив його ножем.